

הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין

קלד.

עין משפט נר מצוה

א [מיי] פי"ט מהל' צבורים
הל' [א] טושי"ע י"ד סי פא
ספיף כעין:
ב מ"י פי"ה מהל'
גולה הל' ד סמג
עשין ע"ע טושי"ע ח"מ סי'
ספא ספיף ה' ו'
מ"ג ה' מ"י פי"ד מהל'
צבורים הל' יד
טושי"ע י"ד סי' סא ספיף
לא:
ג ד מ"י שם הלכה יג סמג
עשין קמ"ב טושי"ע י"ד
סי' סא ספיף לג:
נ"א ה' ו' מ"י פי"ד מהל'
צבורים הל' ט'
ממנו ענינים הל' ט'
ג"ד מ"י פי"ח מהל'
צבורים הל' ט'
טושי"ע י"ד סי' סא ספיף
ד:
ח [מיי] פי"ח מהל' ממוסרי
כפרה דין [א]:

שיטה מקובצת

[א] חורי הנמלים. י"ב ע"י
פי"ד דפאה וע"ש בהר"ש
ד"ל:

ורמינהו. כהן שמכר בהמה לישראל ואמר לו ע"מ שהמתנות שלו ונתן ישראל לכל כהן שירצה דכיון דכולה בהמה זצין ליה לא מצי לאתנויי ליה האי אמתנות שאינן שלו אלא של כהנים יניחו ואין לו בהן אלא טובת הנאה מי"מ ש"מ דחייב צמתנות: **חון שויר.** לשון שויר משמע ששיר המתנות ולא מכרן לפיכך פטור הלוקח שהרי של כהן הן ודכותה בישראל הוא מחייב הלוקח דכיון שהוא שטפה עליה רמיא למיבטיהו: **על מנה לאו שוירא הוא.** אלא תנאה הכל מכר לו ע"מ שיתנס לו והוא אין בו כח להמתנות: **ורמינהו.** כרייתא אצרייתא: **לא שנו.** היכא דלקח הימנו במשקל דקמני נותן לוקח לכהן והוא חוזר וטובע דמיס מן הטבח: **אלא.** כששקל לוקח לעצמו דכיון דטבח לא נגע בהן אינו צעל דברים של כהן לפיכך זה הלוקח נותן והוא שואל לו הדמיס שעל הטבח היה מוטל ליתן: **אבל שקלן לו טבח הדין.** של כהן ומחלוקתו ומציעמו אף (ה) על הטבח הוא והטבח חוזר עליהן אם יש צעין נותן לכהן והכי מפרש שם בריש הגזול צ"ק (דף קטו.) דאף עם הטבח קאמר ר' יהודה: **הדין עמו.** דיוו של כהן ומציעתו עם הלוקח הוא הואיל וישנה לגולה צעין במקום שהוא שם ילך: **רב אית ליה דרב חסדא:** **למא מזה גובה.** דכיון דקודם יאוש אכלו זה האחרון היה ליה איש גזול עליהו דהא כל מקמי יאוש צרשומיהו דמרייהו קיימי כל היכא דאיתנהו: **לא.** בגזלן דעלמא שהגזלן קונה אותו בגזלתו לשלם: **דכולי עלמא איס להו דרב חסדא.** דאם רצה גזול לדון עם הראשון דיון: **והכא.** בגזול מתנות כהונה קמיפלגי מר סבר מתנות כהונה נגזלות ונתחייב גזול בגזלו לשלם דתורת גזול עליהן: **ומר סבר אינס נגזלות.** אין כח לגזולן וכל זמן שהן צעין כל מקום שרובין החוב מוטל על מי שהם אכלו לתמו לכהן והראשון לא נעשה גזלן עליהן: **באפי נפשה.** ולא בלשון לא שנו ואמתני' דרעלי: **מתנות כהונה נגזלות.** לכלתמרן שאם רצה כהן לדון עם הראשון דיון: **אלמא ספק.** מתנות כהונה לקולא דאמרין המוציא מחזירו עליו הראיה: **שצמון הקמה.** לפני הקוראים שעדיין לא הגיעו הקוראים לשם: **הרי.** כל הנמאל צהן לבעיה"צ דאין לקט אלא הנוטר בשעת קריה: **פעלוניס.** חטין העלוניס שעל פי החור איכא למימר לקט הן שנסרו מן השבלין בשעת קריה: **והסחחוניס.**

תורה אור השלם

- שפטו דל יתרום ענין ירוש הצדיקה:
- ההלים פ"ב ודל לא תהדר בריבה: שמות כ"ג

הנהות הב"ח

(ה) ש"י ד"ה אבל שקלן וכי קף עם הטבח הוא והטבח חוזר עליהן אם ישנו צעין נותן לכהן: (ב) ר"ח ד"ה דמר וכו' ולא עם הראשון דהא גזול ולא נתיאשו הבעלים וכו' אמר ואכלו ליכא כ"ל:

מוסף רש"י

לא שנו. לקח הימנו במשקל נותן לכהן, דמשמע דלוקח על כרחו נותן לכהן והוא יתבע דמיס מן המוכר, אלא שקל הוא לעצמו (ב"ק קטו.) הדין עם הטבח, דיוו של כהן ועשירו על הטבח הוא (שם.) א"ל אל תקניטיני. מאותה משנה (ע"ל נח.) להביט לו ממנה (לע"ל קכב.) שבלשון יחיד אני שונה אותה. ולא בלשון מסת משנה (שם.) כלומר יחידה היא ולא קיימתי כותיה (לע"ל נח.) פטור מן החלה. הואיל ויהיומו עכ"ס נתגלגלה (תוחח) ספק. אם משנתגיייר גלגלה לו כבימו עכ"ס (שם.) ללחומא אולנין (שם.) ספק ממונא לקולא. והמוציא מחזירו ידו על התמורה (גיטין סז.)

חויין שוירא הוא ע"מ לאו שוירא הוא. וא"ת כי א"ל ע"מ דאמרין נותן לכל כהן שירצה א"כ המקח בטול שלא נתן לו הבהמה אלא ע"מ שיהיו המתנות שלו וי"ל דמייירי שהתנו שיהיו המתנות שלו ואם לא יתן לו לא יהיה המקח בטול אי נמי הוי כמו מתנה על מה שכחבו צמורה שהרשמו תורה ליתנס לכל מי שירצה: **דמ"ר אית ליה דרב חסדא.** אין לפרש דרב אית ליה דרב חסדא ועם הראשון דקאמר רב היינו אפי' עם הראשון דא"כ לרב אפי' הדין עם השני ולא עם הראשון (ג) בגזול ולא נתיאשו הבעלים וכו' אחר ואכלו דהא ליכא מאן דפליג שלא יוכל לגבות מן הראשון הגזול ובאחר שאכלו הוא דאיכא דלית ליה דרב חסדא אלא יש לפרש דאיכא דלית ליה דרב חסדא דרשא דוקא על מה שטבח אפי' אית ליה דרב חסדא והדין אף עם הלוקח דמי דכ"ע אית להו דרב חסדא וצמתנות כהונה נגזלות קא מיפלגי דרב סבר נגזלות והדין עם הטבח היינו אף עם הטבח כרב חסדא ורב אפי' סבר דהדין דווקא עם הלוקח לפי שהמתנות אין נגזלות והוי איפכא ממאי דהוי צעין למימר מעיקרא ותימה דמאי קא מייירי אי צשאין מתנות צעין הא אמרין בריש פירקין דמזיק מתנות כהונה או אכלן פטור ואם הם צעין היכי קאמר דדרב חסדא קא מיפלגי הא משמע צריש הגזול תבא (ב"ק דף ק"א.) דהיכא דהס צעין ליכא מאן דפליג אדרב חסדא אלא דווקא כשאכלן דמי רבי אושעיא הגזול ומאכלי את צניו פטורין מלשם הניח לפניהן גולה קיימת חייבים לשלם אין גולה קיימת פטורין כו' ופריך לימא תהוי תיובתא דרב חסדא משמע דלמאן דפליג עליה אתי שפיר דדוקא אין גולה קיימת פטורים אבל בגולה קיימת חייבים לשלם וי"ע: **ורמינהו חורי הנמלים** שבתוך הקמה כו'. מוכנן נמי פריך דלא פליגי רבנן אלא משום דסברי דתחומייהו דלא נמליס כנסוס הילכך הם של צבה"צ אף אם הם ספק היו מודים דהוי לקט כמו עליונים שספק לקט נקט:

ורמינהו על מנת שהמתנות שלי נותן לכל כהן שירצה על מנת אחוין קא רמית חויין שוירא על מנת לאו שוירא ורמינהו על מנת שהמתנות שלי המתנות שלו בהא פליגי מר סבר על מנת שוירא הוא ומר סבר על מנת לאו שוירא הוא: אמר לו שכור לי בני מעיה וכו': (ה) אמר רב לא שנו אלא ששקל לעצמו אבל שקל לו טבח הדין עם הטבח ורב אפי' שקל לו טבח הדין עמו לימא כדרב חסדא קא מיפלגי דאמר רב חסדא גזול ולא נתיאשו הבעלים וכו' אחר ואכלו רצה מזה גובה רצה מזה גובה דמר אית ליה דרב חסדא ומר לית ליה דרב חסדא לא דכולי עלמא אית להו דרב חסדא והכא במתנות כהונה נגזלות קא מיפלגי דמר סבר נגזלות ומר סבר אין נגזלות איכא דמתני לה להא שמעתא בפני עצמה רב אמר: **מתנות כהונה נגזלות ורב אפי' אמר מתנות כהונה אין נגזלות: מתני'.** גר שנתגייר והיתה לו פרה נשחטה עד שלא נתגייר פטור משנתגייר חייב ספק פטור שהמוציא מחזירו עליו הראיה: **גמ'** כי אתא רב דימי אמר רמי ליה רבי שמעון בן לקיש לר' יוחנן תנן ספק פטור אלמא ספיקא לקולא ורמינהו (ו) חורי הנמלים שבתוך הקמה הרי אלו של בעל הבית ושלאחר הקוצרים העלוניס לעניים והתחתונים של בעל הבית רבי מאיר אמר הכל לעניים שספק לקט לקט אמר ליה אל תקניטיני שבלשון יחיד אני שונה אותה דתניא ר' יהודה בן אגרא אמר משום רבי מאיר יספק לקט לקט ספק שכחה שכחה ספק פאה פאה לו אל תשנה אותה אלא בלשון בן (ז) תדל והא טעמא קאמר דאמר ר"ש בן לקיש מאי דכתיב עני ורש הצדיקו מאי הצדיקו שבלשון יחיד אני שונה והא כתיב (ח) ודל לא תהדר בריבו אלא צדק משלך ותן לו אמר רבא הכא פרה בחוקת פטורה קיימא קמה בחוקת חיובא קיימא אמר ליה אביי והרי (ט) עיסה ינעשית עד שלא נתגייר פטור מן החלה משנתגייר חייב ספק חייב אמר ליה (י) ספק איסורא לחומרא ספק ממונא לקולא דאמר רב חסדא וכן תני ר' חייא שמונה ספקות נאמרו בגר ארבע לחיוב וארבע לפטור קרבן אשתו וחלה ובכור בהמה טמאה ובכור בהמה טהורה לחיוב ראשית

ותן לו אמר רבא הכא פרה בחוקת פטורה קיימא קמה בחוקת חיובא קיימא אמר ליה אביי והרי (ט) עיסה ינעשית עד שלא נתגייר פטור מן החלה משנתגייר חייב ספק חייב אמר ליה (י) ספק איסורא לחומרא ספק ממונא לקולא דאמר רב חסדא וכן תני ר' חייא שמונה ספקות נאמרו בגר ארבע לחיוב וארבע לפטור קרבן אשתו וחלה ובכור בהמה טמאה ובכור בהמה טהורה לחיוב ראשית

שצקרקעיתו של חור: **לבעל הצים.** דקודם קריה כנסוס נמליס שם: **ספק לקט לקט.** אלמא לרבי מאיר גבי מתנות עניים וה"ה למתנות כהונה ספיקא לחומרא וסמס מתני' ר"מ היא וקמני ספיקא לקולא: אל סקניטיני. דהא דקמני ספק לקט לקט יחידה היא שאינה שונה אותה כמו ששנית דברי ר"מ אלא דברי ר' יהודה בן אגרא משום ר"מ: **א"ל ר"ל:** אל פשנה אותה אלא בלשון בן דהל. אפי' אין אתה שונה אותה אלא צמס שטפה שבעולם ששמו בן תדל אפילו הכי קשיא לך דהא טעמא קאמר למילתיה: **אילימא דינין.** לראות לו זכות צדין: **צדק משלך ותן לו.** פרה. כשנולד לך ספק זה צמתותיה ואתה מעמידה על חוקתה הראשונה הרי היא פטורה שהי בחוקת של עובד כוכבים היתה עומדת: **קמה.** כשנולד לך ספק בלוקט ואתה מעמידה על חוקתה חוקת חיוב הוא דמעולם היא עומדת לכך דשל ישראל היא: **חייב חלה הכל הולך אחר גלגולה משגלגל זה הוי חייבה וגלגול העובד כוכבים פטור דכתיב (במדבר טו) עריסותיכם.** אם עד שלא נתגייר נתגלגלה פטור אם ספק חייב גרסינן: חלה ספק איסורא שיש צה עון מיתה הלכך לא סמכינן לחוקה אבל מתנות אין בהן קדושה אלא דין ממון והמוציא מחזירו עליו הראיה: **קרבן אשמו.** ספק ילדה כשהיתה עובדת כוכבים ספק משנתגיירה מציאה קרבן דספק איסור כרת הוא לאכול צדקשים עד שתציב כפרה דמחוסר כפורים אסור צדקשים ועובד כרת: **וחלה.** ספק מיתה: **ובכור בהמה טהורה.** ספק כרת לשוחטו בחוץ ורצין להמתין עד שיסתאב דמו לית ציה אלא דין ממון ואוכלו הוא צממו: **ובכור.** פטר חמור. כמאן דאמר בצבורות (דף טו) אסור בהנאה עד שיפדנו ורצין להפריש עליו טלה לפדיונו לאפקועי איסוריה ומעבד הטלה צידו והוא שלו דשה של פדיון לא רמיא קדושה עליה אלא ממונא דכהן הוא וכיון דספק הוא המוציא מחזירו עליו הראיה: